

Kwaliteitslag speelvoorzieningen

Plan van aanpak
3 november 2020

Inhoud

1. Inleiding	3
<u>Aanleiding</u>	3
<u>Doelstelling en resultaat</u>	3
<u>Leeswijzer</u>	3
2. Visie op het vraagstuk	4
<u>Het bestaande beleid biedt een goede basis</u>	4
<u>Demografische opbouw en ontwikkeling gemeentebreed</u>	4
<u>Het huidige areaal</u>	5
<u>Beheeropgave</u>	5
<u>Behoefte én noodzaak vervanging bepalen de prioriteiten</u>	6
3. Aanpak	11
<u>Snel zichtbaar resultaat</u>	11
<u>Stappen</u>	11
<u>Planning</u>	12
<u>Organisatie</u>	12
<u>Toekomstbestendige inrichting</u>	12
<u>Communicatie</u>	12

1. Inleiding

Aanleiding

Bij het huidige 'Speelruimtebeleid 2008-2018; *Speelruimte informeel bekeken*' is ingezet op een integrale spreiding van speelvoorzieningen in de openbare ruimte. In 2015 is besloten om in vier jaar tijd over te gaan tot een structurele bezuiniging van 75% op de vervangingsinvestering van speeltoestellen en nieuwe aanleg. Deze keuze leidt uiteindelijk tot een afname van het aantal speeltoestellen met 75%. In 2019 acht de raad dit alsnog niet wenselijk. Bij de behandeling van de programmabegroting 2020 op 7 november 2019 is de motie 'budget voor onderhoud en vervanging speeltoestellen' aangenomen.

In de motie wordt opdracht gegeven een plan van aanpak op te stellen om een kwaliteitsslag te maken in het aanbod van speelvoorzieningen. Bij de perspectiefnota 2020 is afgesproken om bij de begroting 2021 hiervoor jaarlijks € 375.000,- krediet beschikbaar te stellen en de tussenliggende periode te gebruiken om een plan van aanpak op te stellen. Dit plan treft u hierbij aan.

Doelstelling en resultaat

Het doel van dit plan van aanpak is tweeledig:

1. In de periode 2021-2022 in iedere wijk een zichtbare inhaalslag te realiseren in het kwaliteitsniveau van de bestaande speelplaatsen.
2. De kaders en uitgangspunten te benoemen die worden gehanteerd om structureel te komen tot:
 - a. een evenwichtige spreiding van speelvoorzieningen
 - b. een goed kwaliteitsniveau te realiseren dat in evenwicht is met de beschikbare middelen.

Het beoogd resultaat is om in ieder wijk een goed aanbod van speelvoorzieningen te realiseren, dat aansluit bij de behoefte en demografische samenstelling van de wijk. Dit doen we volgens de doelstellingen uit het huidige speelbeleid. Met het beschikbaar stellen van het speelkrediet is er niet alleen budget voor een inhaalslag, maar ook om het speelbestand duurzaam en goed in stand te houden.

Leeswijzer

In het navolgende hoofdstuk wordt onze visie op het vraagstuk geschetst. Hierin lichten we toe waarom het bestaande speelbeleid een goed kader biedt, geven we aan wat we met het beschikbaar gestelde speelkrediet oppakken en hoe we dat doen. In hoofdstuk drie is dit vertaald in een plan van aanpak. Hierin schetsen we enerzijds de aanpak om op korte termijn een inhaalslag te realiseren, anderzijds schetsen we de kaders om de spreiding en het kwaliteits- en onderhoudsniveau van de speelvoorzieningen structureel goed te onderhouden.

2. Visie op het vraagstuk

Het bestaande beleid biedt een goede basis

Het huidige speelbeleid is vastgelegd in de nota "Speelruimtebeleid 2008-2018, speelruimte informeler bekeken". Zoals in de inleiding staat is in 2015 besloten tot een vergaande bezuiniging, waardoor er in de praktijk geen invulling meer is gegeven aan de doelstellingen en uitgangspunten van het speelruimtebeleid.

In het huidige beleid staan een aantal uitgangspunten centraal die nog steeds actueel zijn en zeer goed bruikbaar zijn als basis voor de kwaliteitsslag:

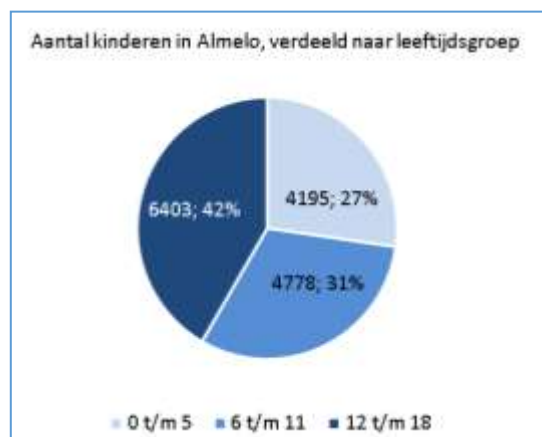
1. Het beleid streeft naar een evenwichtige verdeling van het aantal speelvoorzieningen in aantallen, in spreiding en in kwaliteit voor de verschillende leeftijdsgroepen. Het aanbod moet worden afgestemd op de bevolkingssamenstelling en de ontwikkeling hierin.
2. In het beleid wordt een onderscheid gemaakt tussen speelmogelijkheden voor kinderen (3-11) en speelvoorzieningen voor de jeugd (12-18).
3. Kinderen tot en met 11 jaar zijn gebonden aan speelmogelijkheden in de nabije omgeving. De spreiding en omvang van het aantal speelvoorzieningen wordt bepaald aan de hand van de gebruiksdruk (het gemiddeld aantal kinderen per speelplek). Een evenwichtige gebruiksdruk in de stad is het streven.
4. De leeftijdsgroep 12 – 18 beweegt zich vrijer door de wijk en stad en kan makkelijker uitwijken naar een speelplek die zij graag willen bezoeken. Per wijk wordt er een grotere centraal gelegen speel-ontmoetingsplek voor jongeren in de leeftijd van 12-18 gerealiseerd.
5. Bij de invulling van de speelplekken worden de jongeren zelf betrokken. Voor de speelmogelijkheden voor kinderen wordt participatie van de ouders gevraagd.
6. De afspraken worden vastgelegd in een wijkspeelplan. Hierbij wordt niet alleen vastgelegd wat de gemeente kan doen, maar ook wat bewoners en bijvoorbeeld de woningbouwcorporatie kan betekenen. Bij voorkeur heeft de gemeente een faciliterende rol.
7. Kinderen spelen altijd en overal. Speelplekken zijn bijvoorbeeld ook het bos in de buurt en een autoluwe straat. Vanuit dat oogpunt is van belang om ook de informele speelruimte functioneel vast te leggen.
8. Er moet niet alleen budget zijn voor het renoveren van speeltoestellen, maar ook vervangen en onderhouden.

Demografische opbouw en ontwikkeling gemeentebreed

In Almelo wonen ruim 15.000 kinderen (0 t/m 18 jaar). Tieners in de leeftijd van 12 t/m 18 jaar omvatten 42%, de jeugdigen van 6 t/m 11 jaar omvatten 31% en de jonge kinderen van 0 t/m 5 jaar omvatten 27%.

Het aantal kinderen in Almelo is de afgelopen 8 jaar gedaald. Ten opzichte van 2013 is het aantal kinderen afgenomen met 8%, van 16.709 naar 15.376. De verwachting is dat het aantal kinderen de komende 10 jaar weer iets toeneemt.

Op basis van het huidige speelbeleid, zal het aanbod aan speelvoorzieningen in omvang ongeveer gelijk blijven. Wel zal de spreiding van de speelplekken op onderdelen worden aangepast en zullen speelplekken worden ingericht op een andere leeftijdscategorie, om aan te sluiten bij de actuele speelbehoefte in een buurt en wijk.

Het huidige areaal

Het huidige areaal omvat 224 speelplekken en 818 speeltoestellen. Naast speeltoestellen zijn er speelondergronden zoals asfalt en kunstgras om op te spelen en veiligheidsondergronden zoals zand en rubbertegels, als valbreking. Ook zijn er randvoorzieningen, zoals ballenvangers.

Wijk	Speelplekken	Speeltoestellen
Wijk 10 Binnenstad	9	29
Wijk 11 De Riet	9	45
Wijk 12 Noorderkwartier	13	47
Wijk 13 Sluitersveld	20	68
Wijk 14 Wierdense Hoek	18	71
Wijk 15 Nieuwstraat-Kwartier	7	42
Wijk 16 Ossenkoppelerhoek	16	78
Wijk 17 Hofkamp	15	58
Wijk 18 Schelfhorst	46	149
Wijk 19 Windmolenbroek	62	203
Wijk 20 Aadorp	4	12
Wijk 21 Bornerbroek	5	16
Totaal:	224	818

Beheeropgave

Naast een kwaliteitsslag in de spreiding van de plekken is het belangrijk dat er voldoende onderhoud plaatsvindt en dat er tijdig vervangen wordt.

Onderhoud speelvoorzieningen

Er wordt onderhoud uitgevoerd aan speelvoorzieningen om; kapitaalsvernietiging te voorkomen, de beoogde levensduur te behalen, om de veiligheid te waarborgen en om kwalitatief uit te dagen om te gaan spelen.

De veiligheid van de speeltoestellen moet wettelijk regelmatig worden gecontroleerd door inspecties en worden geregistreerd in een logboek. De veiligheidsinspectie is de meest uitgebreide type inspectie en wordt door een externe deskundige uitgevoerd. Aanvullend worden door onderhoudsmedewerkers visuele inspecties uitgevoerd en worden door bewoners die op de speelplek komen meldingen gedaan.

Afhankelijk van eventueel geconstateerde risico's worden bij hoge veiligheidsrisico's direct maatregelen genomen of worden bij lage risico's of beeldkwaliteitsonderhoud maatregelen ingepland. Onderhoud vindt dan ook doorlopend plaats.

Voor een adequaat onderhoud van speeltoestellen is op jaarbasis € 205.000 benodigd. Op dit moment is hier jaarlijks € 170.000 voor beschikbaar. Per saldo is jaarlijks € 35.000 extra nodig. Dit bedrag is opgenomen in de meerjarenbegroting 2021-2024.

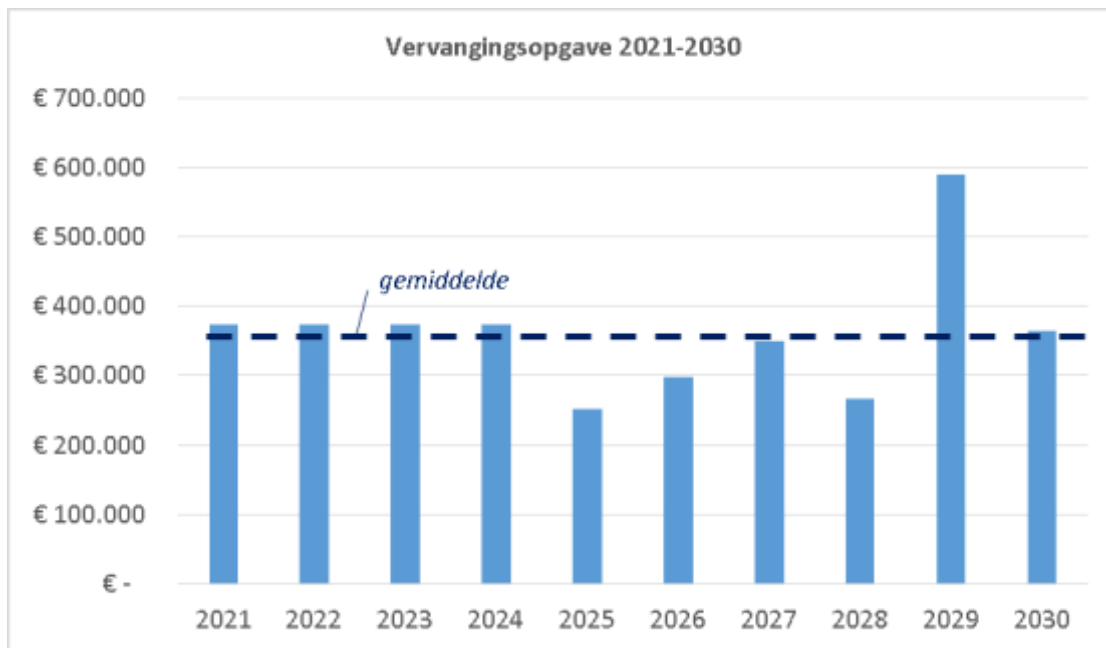
Vervanging

De vervangingsopgave is vastgesteld op basis van de leeftijd en de verwachte levensduur van toestellen. De verwachte levensduur is gekoppeld aan het type toestel. De levensduur van bijvoorbeeld een houten speelhuisje is korter dan van een metalen duikelrek.

Op basis van de plaatsingsjaren en de theoretische levensduur is de theoretische vervangingsopgave voor de komende 10 jaar bepaald. In de vervangingsopgave worden alle

kosten geraamd die nodig zijn voor vervanging van de toestellen, ondergronden, uitvoering en voorbereiding. Ook is rekening gehouden met extra kosten voor het realiseren van een goede spreiding. Het opheffen van een speelplek vraagt een investering, omdat de ruimte moet worden heringericht. Voor deze spreidingskosten is uitgegaan van 10% van de vervangingsopgave. Voor de kosten voor voorbereiding, administratie en toezicht is uitgegaan van de landelijk standaard gehanteerde 20%.

Er is op dit moment een vervangingsachterstand van ruim 500.000 euro. Het is onmogelijk om die achterstand in één jaar in te lopen. Om het werkvolume te spreiden, is de vervangingsachterstand en de vervangingsopgave voor de jaren 2021-2024 uitgevlakt tot een realistisch volume. In onderstaande tabel is de vervangingsopgave voor de komende 10 jaar weergegeven.

Op dit moment zijn er geen middelen beschikbaar voor vervanging beschikbaar. Om vervanging mogelijk te maken is in de meerjarenbegroting voor 2021-2024 voorzien in een jaarlijks krediet van € 375.000. Dit sluit aan bij de gemiddelde vervangingsopgave voor de komende 10 jaar. De bijbehorende kapitaallasten zijn in het meerjarenperspectief verwerkt.

De schommeling in uitgaven zal worden afgevlakt door het werkvolume gelijk over de jaren te spreiden.

Behoeftte én noodzaak vervanging bepalen de prioriteiten

Om de inzet te prioriteren, combineren we de “behoefte per wijk” met de “technische noodzaak” per wijk.

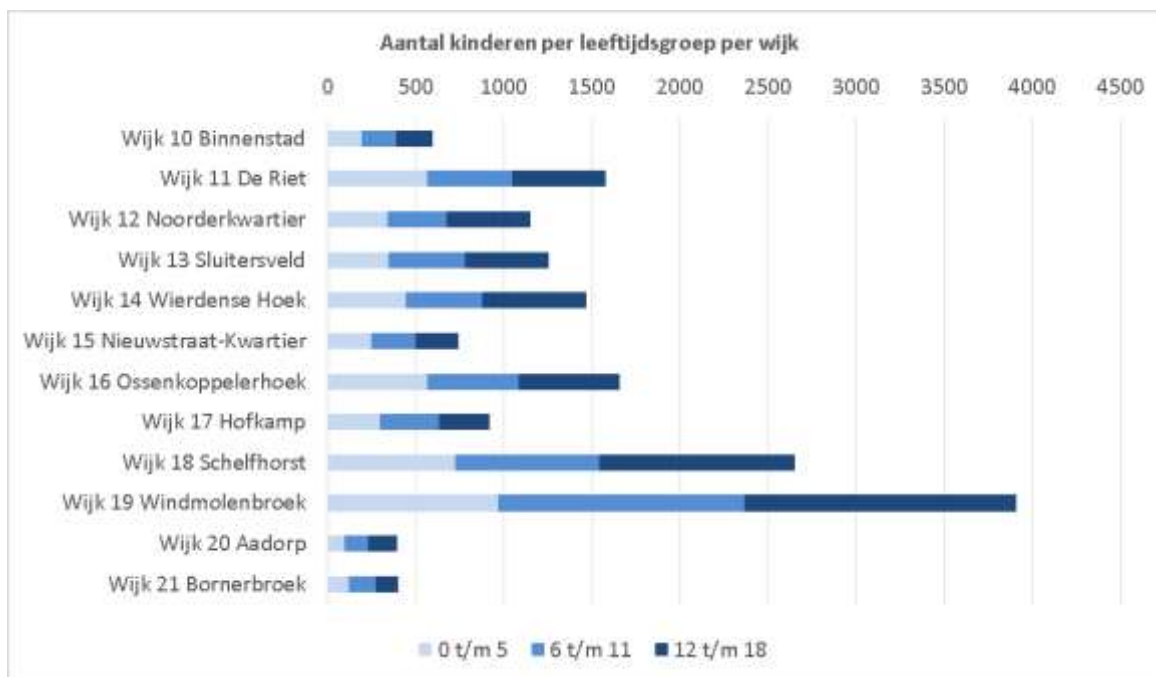
Behoeftte per wijk

De behoefte per wijk wordt theoretisch vastgesteld aan de hand van de demografische opbouw en ontwikkeling per wijk, gecombineerd met een analyse van het aanbod aan speelvoorzieningen in verhouding tot de aantallen kinderen.

Demografische opbouw en ontwikkeling in wijken

De demografische opbouw en ontwikkelingen zijn gedetailleerd uitgewerkt in bijlage 1. In deze paragraaf is een samenvatting met de belangrijkste bevindingen opgenomen.

Onderstaande figuur toont het aantal kinderen per wijk. In Windmolenbroek wonen de meeste kinderen. In Bornerbroek en Aadorp het minst.

Kinderrijkheid

Als we het *absoluut* aantal kinderen in relatie stellen met het totaal aantal inwoners per wijk, dan krijgen we een beeld van de *relatieve* kinderrijkheid. In de binnenstad wonen relatief weinig kinderen; 12% van het aantal inwoners van de binnenstad is in de leeftijd van 0 t/m 18 jaar.

In de overige wijken is er weinig verschil in de kinderrijkheid; hier varieert het percentage tussen de 20% en 24%.

Uitgaande van de kinderrijkheid per wijk is er in de binnenstad relatief gezien minder behoefte aan speelvoorzieningen en is de behoefte in de overige wijken redelijk gelijk.

Leeftijdsofbouw binnen wijken

De leeftijdsopbouw van de kinderen is tussen de wijken vergelijkbaar. In totaal is:

- 27% in de leeftijd van 0 t/m 5 jaar
- 31% in de leeftijd van 6 t/m 11 jaar
- 42% in de leeftijd van 12 t/m 18 jaar

De behoefte aan speelplekken voor de verschillende leeftijdsgroepen zal in de wijken daarom vergelijkbaar zijn.

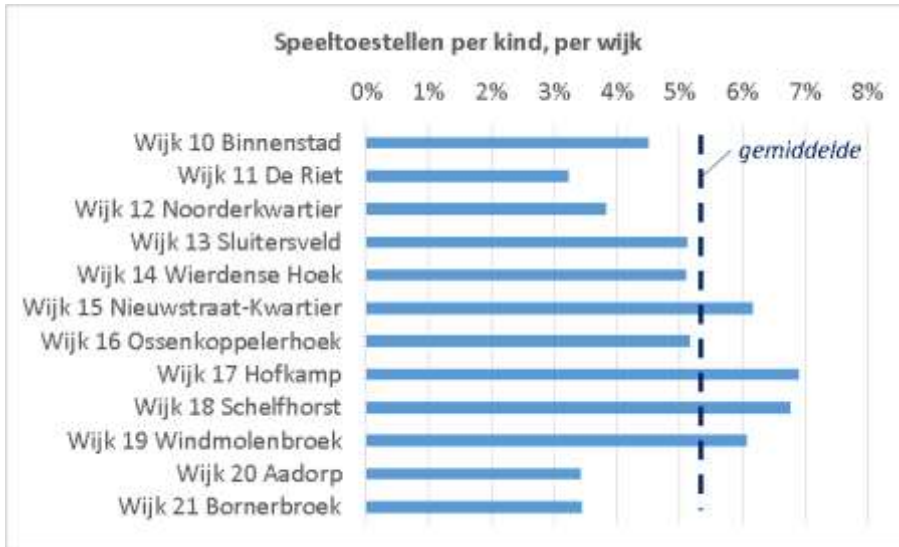
Demografische ontwikkeling per wijk

Uit een uitwerking van de demografische ontwikkeling 2013-2020 per leeftijdsgroep blijkt het volgende:

- In de Binnenstad, Noorderkwartier en Sluiversveld zien we het aantal jongeren licht tot redelijk (Bornerbroek, Nijrees) toenemen (5 tot 16%).
- In de andere wijken zien we het aantal jongeren licht tot redelijk (Windmolenbroek en Schelhorst) afnemen (-5 tot -17%).

Aanbod aan speelplekken en toestellen per wijk

Onderstaande figuren geven inzicht in het speelaanbod per wijk, in relatie met het aantal kinderen.

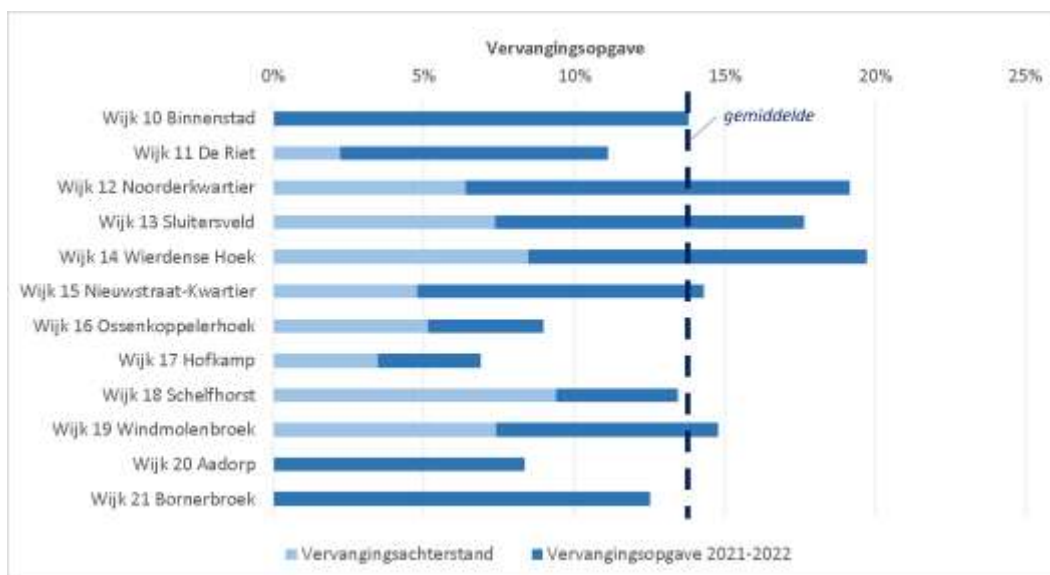

De tabellen geven inzicht in het aantal speelplekken en speeltoestellen per kind, per wijk. Dit is op wijkniveau. Uit de grafieken is op te maken:

- In het Noorderkwartier, Bornerbroek, Aadorp is het speelaanbod onder tot ver onder (de Riet) het gemiddelde qua plekken alsmede toestellen.
- In de binnenstad, Sluitersveld, Wierdense Hoek, Nieuwstraatkwartier en Ossenkoppelerhoek is het speelaanbod gemiddeld, soms met bovengemiddeld veel speeltoestellen.
- In de Windmolenbroek, Schelfhorst en Hofkamp is het speelaanbod bovengemiddeld. Wel kan het zijn dat de spreiding over de wijk nog niet optimaal is. Dit zien we met name in Nijrees.

Vervangingsopgave

Per wijk is in beeld gebracht hoeveel toestellen reeds de technische levensduur hebben overschreden en hoeveel toestellen in 2021 en 2022 de technische levensduur bereiken.

Uit de figuur kunnen we opmaken:

- In het Noorderkwartier, Sluitersveld en Wierdense Hoek is een bovengemiddelde vervangingsopgave.
- In de Binnenstad, de Riet, Nieuwstraatkwartier, Schelfhorst en Windmolenbroek is een gemiddelde vervangingsopgave.
- In de Ossenkoppelerhoek, Hofkamp, Aadorp en Bornerbroek is een onder gemiddelde vervangingsopgave.

Prioritering

Op basis van de analyse hebben we in de onderstaande tabel een prioritering aangebracht per wijk. Hierin is in beeld gebracht welke wijk de grootste inhaalslag moet maken. De grootste inhaalslag is nodig in het Noorderkwartier. Daar is de vervangingsopgave groot en het aantal kinderen neemt toe. De kleinste inhaalslag is in de Windmolenbroek. Het totale speelaanbod is voldoende en door vergrijzing is de druk op de bestaande speelvoorzieningen relatief klein. Wel kan het zijn dat de spreiding over de wijk nog niet optimaal is.

prioritering		toename	
wijk	speelaanbod	kinderen	vervangingsopgave
Noorderkwartier	licht tekort	plus	groot
Sluitersveld	afdoende	plus	groot
Bornerbroek	licht tekort	plus-plus	klein
Binnenstad	afdoende	plus	neutraal
Wierdense Hoek	afdoende	min	groot
De Riet	tekort	min-min	klein
Nieuwstraatkwartier	genoeg	min	neutraal
Aadorp	licht tekort	min	klein
Ossenkoppelerhoek	genoeg	min	klein
Hofkamp	genoeg	min	klein
Schelfhorst	genoeg	min-min	neutraal
Windmolenbroek (met uitzondering van Nijrees)	genoeg	min-min	neutraal

Budgettering

Op basis van bovenstaande prioritering is ook de budgettering uitgewerkt. Het aanbod aan speelplekken en speeltoestellen zal op basis van het ingezette beleid en de demografische ontwikkeling in omvang gelijk blijven. Wel zal een betere spreiding worden nagestreefd. Om dit te bereiken worden het speelkrediet voor vervanging her bestemd, op basis van het huidige speelaanbod:

- In wijken met een bovengemiddeld speelaanbod worden de middelen voor vervanging naar beneden bijgesteld;
- In wijken met een onder gemiddeld speelaanbod worden de middelen voor vervanging naar boven bijgesteld;
- In wijken met een gemiddeld speelaanbod blijven de middelen voor vervanging gelijk.

3. Aanpak

Snel zichtbaar resultaat

Zoals in de inleiding is geschetst willen we snel zichtbaar resultaat laten zien en voorkomen dat we lang in uitwerking van uitgangspunten en principes blijven hangen. Om tot snel zichtbaar resultaat te komen kiezen we ervoor om projectmatig, wijk voor wijk, de inhaalslag vorm te geven.

Stappen

Per wijk zetten we de volgende 5 stappen.

Toelichting:

1. Ophalen wensen: als eerste stap halen we de wensen in de wijk op. Met behulp van de wijkregisseurs wordt een (digitale) bewonersavond georganiseerd. Daarnaast wordt met behulp van de expertise van de onderhoudsmedewerkers de staat van het huidige onderhoud geschouwd.
2. Uitwerken aanpassingen: op basis van de wensen en de technische noodzaak wordt een concreet plan uitgewerkt voor de inhaalslag die op korte termijn wordt doorgevoerd. Hierbij wordt gekeken naar lopende ontwikkelingen in de wijk op basis van programma's vanuit klimaat of duurzaamheid. Ook wordt er per wijk de spreiding aan speelplekken herijkt en

3. Afstemmen: het plan wordt toegelicht tijdens een volgende (digitale) bewonersavond en op draagvlak getoetst. De wijkwethouder sluit bij deze avond aan.
4. Aan de slag: op basis van het plan gaan we concreet aan de slag. Dit betekent enerzijds het inkopen en plaatsen van nieuwe toestellen, maar deels ook met eigen inzet van onderhoudsmedewerkers.
5. Oplevering resultaat: in afstemming met wijkregie bepalen we wat een passende manier is om even stil te staan bij het resultaat van de inhaalslag

Planning

Zoals in het bovenstaande stappenplan is geschetst is de doorlooptijd om te komen tot een zichtbare verandering 22 weken. Er zijn 10 wijken en 2 dorpen. Dit betekent dat we de bovenstaande stappen in 3 wijken parallel laten lopen.

Planning	2021				2022			
wijk	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Noorderkwartier								
Sluitersveld								
Bornerbroek/Nijrees								
Binnenstad								
Wierdense Hoek								
De Riet								
Nieuwstraatkwartier								
Aadorp								
Ossenkoppelerhoek								
Hofkamp								
Schelfhorst								
Windmolenbroek								

Organisatie

De inhaalslag wordt projectmatig georganiseerd. Binnen de eenheid Uitvoering Fysiek wordt een projectteam samengesteld bestaande uit de beleidsmedewerker openbare ruimte, een projectleider, een werkvoorbereider en een onderhoudsmedewerker van het team Dagelijks Beheer. Per wijk wordt sluit daar de wijkregisseur vanuit Wijkregie aan.

Toekomstbestendige inrichting

Nadat de inhaalslag in 2021 en 2022 projectmatig succesvol is gerealiseerd, wordt het renoveren, beheren en onderhouden weer onderdeel van het reguliere werk.

Met de in de meerjarenbegroting 2021-2024 opgenomen middelen is er voldoende financiële ruimte om de speelvoorzieningen adequaat te beheren en te onderhouden. Jaarlijks wordt er een als onderdeel van de begrotingsbehandeling een kredietaanvraag aan de raad gedaan voor de vervanging van speeltoestellen die aan het einde van hun technische levensduur zijn. Bij het herplaatsen van de speeltoestellen wordt de spreiding en de gebruiksnorm van de speelplekken beoordeeld. De invulling van de speelplekken gebeurt in participatie met de wijk.

Communicatie

De uitwerking van de kwaliteitsslag gebeurt in participatie met de wijk. Uiteraard vraagt dit ook de nodige communicatie-inspanningen. Jongeren en ouders van kinderen worden uitgenodigd om mee te denken, het voorstel te bespreken en om bij de oplevering aanwezig te zijn. Zolang we nog met corona te maken hebben, zullen we op zoek gaan creatieve manieren om op een interactieve manier met elkaar in gesprek te komen.

De raad sturen we de wijkplannen, die zijn opgesteld in stap 3, ter informatie toe. Tevens zullen wij de resultaten van de kwaliteitsslag aan het einde van 2022 evalueren en in een rapportage naar de raad toesturen.